

Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s



ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„POMOZ MI, ABYCH TO DOKÁZAL SÁM“

(v duchu Marie Montessori)

Školní vzdělávací program byl konzultován a schválen správní radou společnosti pro období **1. 9. 2020 – 31. 8. 2023**. Dle potřeb může být aktualizován.

Č.j. MSS/2/2020

Vydala dne 20.8.2020
Aktualizace dne 27.8.2021

Mgr. Kristina Návrátová
ředitelka školy

Za správní radu Bc. Marie Rumanová, předsedkyně

Obsah

1. Identifikační údaje o mateřské škole	3
2. Charakteristika školy	3
3. Vize školy a hrozby	3
3.1 Vize	3
3.2 Hrozby	3
4. Podmínky předškolního vzdělávání	4
4.1 Personální podmínky a pedagogické zajištění	4
4.2 Materiální podmínky	4
4.3 Přijímání dětí do MŠ	5
4.4 Specifika práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dětmi mladšími tří let, dětmi s nadáním a dětmi s nedostatečnou znalostí mateřského jazyka	5
4.5 Životospráva	7
4.6 Psychosociální podmínky	7
4.7 Řízení a organizace	7
4.8 Spolupráce s rodinou	8
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	8
6. Vzdělávací obsah ŠVP	11
6.1 Přehled integrovaných bloků	11
6.2 Přehled kompetencí	11
6.3 Vzdělávací oblasti	15
6.4 Rozpracování integrovaných bloků	16
7. Evaluační systém	20

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Zřizovatelem-provozovatelem je **obecně prospěšná společnost**.

Název: Mateřská škola Sluníčko Olomouc, o.p.s.
Sídlo: Blahoslavova 2, 779 00 Olomouc
IČ: 26818868
Ředitelka: Mgr. Kristina Návrátová
Kontakt: 585 224 176
slunicko@slunickoolomouc.com
www.slunickoolomouc.com

2. Charakteristika školy

Mateřská škola (dále MŠ) byla založena jako obecně prospěšná společnost. Zahájila svou činnost 1. října 2003 jako 1. soukromá mateřská škola v Olomouci. Je jednotřídní a nachází se v prostorách bývalé mateřské školy magistrátu města Olomouce, který ji provozoval do doby vzniku o.p.s. Budova je z roku 1911 a byla založena jako mateřská škola Školskou maticí moravskou – jako mateřská škola česká. Do této doby byly ve městě pouze německé mateřské školy. Vznikla spolu s dalšími dvěma mateřskými školami a současně s ní vznikla i škola. Budova původní školy se nachází z druhé strany zahrady, ale v současné době slouží Policii české republiky. Objekt, ve kterém naše škola sídlí, je tedy stará budova s náznaky secese a má mnoho problémů, ale i výhod. MŠ se nachází na břehu řeky Moravy a od této skutečnosti se také odvíjí náš tematický program, který je těsně spjat s řekou Moravou.

3. Vize školy a hrozby

3.1 Vize: Chceme zůstat mateřskou školou rodinného typu, která spolupracuje s rodiči a šíří pedagogiku Marie Montessori. Daří se nám pomáhat dětem s postižením a nabízíme jim možnost integrace do našeho vzdělávacího programu.

Máme zkušenosti se vzděláváním prostřednictvím pedagogiky Montessori u dětí s poruchami autistického spektra, dětí s Downovým syndromem, dětí s DMO i dětí s dalším postižením.

3.2 Hrozby:

Stav budovy: Jedním z problémů je stav naší krásné, ale značně opotřebované budovy. Nebude-li nám město při opravách finančně vypomáhat, může se stát, že z hygienického hlediska se stane naše budova neodpovídající. Z těchto důvodů se snažíme velmi dobře o budovu pečovat, odstraňovat každou závadu a celkově

udržovat budovu provozuschopnou.

Pokles stavu přijímaných dětí: Nezájem rodičů o naše služby by vedl k zániku naší MŠ. Uvědomujeme si, že naše služby musí být nadstandardní, protože jediný příjem je z MŠMT ČR a na další výdaje musí doplácet rodiče formou školného.

Další problém v nenaplněnosti kapacity školy spatřujeme v obavách rodičů z hlučného a prašného prostředí při výstavbě nového koryta řeky Moravy.

4. Podmínky předškolního vzdělávání

4.1 Personální podmínky a pedagogické zajištění

V MŠ pracují 2 kvalifikované učitelky, jedna provozní pracovnice, 2 asistentky pedagoga a externí pracovníci pro zajištění úzce odborné výuky, lektor angličtiny (rodilý mluvčí), flétny a keramiky. Dále trenér juda a logopedka.

Další odlišnosti nastávají dle každoročních možností (finančních) školy a dle specifických potřeb.

Všechny pedagogické pracovnice mají předepsanou kvalifikaci a dále se průběžně vzdělávají v pedagogice Montessori i účastí na dalších kurzech a seminářích.

Spolupráce pedagogů funguje na základě společně vytvořených pravidel a vzájemného sdílení.

4.2 Materiální podmínky

Škola má dostatečně prostornou hernu, která slouží zároveň jako ložnice + jídelna pro děti v posledním roce docházky do MŠ. V jedné pětině místnosti je šatna oddělena skříňovou stěnou. Druhá menší místnost slouží jako jídelna a pracovna Montessori úkolů z praktického života a úkolů, které se vypracovávají u stolečků. Místnosti jsou propojené a snadno pro učitelku kontrolovatelné, aby v obou místnostech mohly děti pracovat zároveň.

Hygienické zařízení, vybavení pro odpočinek i dětský nábytek odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadné, odpovídají ergonomickému hledisku, jsou bezpečné a esteticky vzhledné. Děti se samy podílí na úpravě a výzdobě prostředí.

Za budovou MŠ je školní zahrada, přístupná brankou z ulice a francouzským oknem z jídelny.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle daných předpisů. Mateřská škola se potýká s nedostatkem vnitřních i venkovních úložných prostor a snaží se o optimální řešení (vybudovaná vestavná skříň apod.). Zahrada je vybavena novými hracími prvky - všechny prošly atestem. Každoročně jsou kontrolovány bezpečnostním technikem.

4.3 Přijímání dětí do MŠ

Zápis do MŠ se vyhlašuje v souladu se zákonem a o přijatých dětech je zpracován a založen protokol, který je vždy zveřejněn na našich internetových stránkách a na vstupních dveřích školy.

O přijetí dítěte s postižením se vždy ředitelka poradí s pedagogickými pracovníci a příslušným poradenským zařízením a teprve potom rozhodne o přijetí dítěte s handicapem.

4.4 Specifika práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dětmi mladšími tří let, dětmi s nadáním a dětmi s nedostatečnou znalostí mateřského jazyka

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona, které realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do 5 stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory, který zpracovává mateřská škola samostatně. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení po projednání se zákonným zástupcem a jsou zpracována v individuálním vzdělávacím plánu dítěte.

Podpůrná opatření jsou poskytována v těchto oblastech:

- organizace výchovy a vzdělávání;
- modifikace vyučovacích metod a forem;
- pomůcek a úpravy obsahu vzdělávání;
- sociální a zdravotní podpory;
- práce s třídním kolektivem (vztahová diagnostika, podpora sociálního klimatu, preventivní programy);
- úpravy prostředí;
- personální podpory (asistent pedagoga)

Pedagogika Montessori zajišťuje diferenciaci, individuální přístup, osvojování specifických dovedností se zaměřením na samostatnost a sebeobsluhu.

Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

V případě vysledování projevů mimořádného nadání u některého z dětí bude MŠ informovat o svém zjištění zákonné zástupce, kteří mohou požádat o vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud bude dítě diagnostikováno jako mimořádně nadané, bude dále vzděláváno podle doporučení školského poradenského zařízení.

Využíváme materiál Montessori a jsme vybaveni pomůckami pro vyšší rozvoj jak v jazyce, matematice, geometrii, tak dalších činnostech. Pracujeme individuálně a tak máme podchyceny všechny stupně vývoje dítěte a více nadané děti velmi dobře rozpoznáme a dále podporujeme v naznačených oblastech jejich rozvoj.

Podmínky pro vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Do mateřské školy jsou přijímány přednostně děti po dosažení věku 3 let. Při nenaplněné kapacitě může být výjimečně přijato i dítě mladší. Musí být však hygienicky samostatné, protože škola není vybavena pro přijetí dítěte s plenami. Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím bezpečných hraček a Montessori pomůcek vhodných i pro dvouleté děti. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro bezpečný pohyb a činnosti dětí a byla zabezpečena možnost průběžného odpočinku (klidové koutky).

Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí. Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Vzdělávací činnosti jsou realizovány v souladu s pedagogikou Marie Montessori a jsou uzpůsobeny i mladším dětem.

Podmínky pro vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Jako podpůrný materiál je využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání

4.5 Životospráva

Snažíme se dětem poskytovat ve spolupráci s jídelnou, odkud dovážíme stravu, plnohodnotnou a vyváženou stravu podle příslušných předpisů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého pobytu dítěte v MŠ. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné (max. 3 hodinové) intervaly. Děti nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku (s ohledem na kvalitu ovzduší) a mají dostatek volného pohybu. Snažíme se zajistit vhodné pomůcky k pohybovým aktivitám ve třídě.

Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem s nižší potřebou spánku nabízíme jiný klidný program.

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

4.6 Psychosociální podmínky

Usilujeme o to, aby se děti cítily v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně a bezpečně.

Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situace. Vycházíme z individuálních potřeb dítěte a uplatňujeme principy Marie Montessori. Učitelé respektují potřeby dítěte, sledují jeho vývoj a senzitivní fáze, kterými je provázejí.

Děti se učí klidu, komunikaci, spolupráci, lásce, trpělivosti, samostatnosti a zodpovědnosti. Dostává se jim jasných a srozumitelných pokynů na základě rovnosti a přátelství. Eliminujeme stres a spěch.

Záměrem je dovést děti k samostatnosti, touze po vzdělávání, schopnosti samostatné práce a schopnosti dokončit vytyčený cíl, zvolený úkol, pomáháme vytvářet dětem prostředí, které mají rády.

Učitelé respektují potřeby dítěte, sledují jeho vývoj v souladu s pedagogikou montesori --senzitivní fáze.

4.7 Řízení a organizace

Jsou jasně vymezeny povinnosti, úkoly a pravomoci všech pracovníků. Snahou je vytvářet důvěrné a tolerantní prostředí, kde je všem zaměstnancům ponechán dostatek pravomocí a kde je respektován jejich názor. Ředitelka podporuje spoluúčast všech pracovníků na rozhodování o zásadních otázkách ŠVP.

Obě pedagogické pracovnice spolu s externími pracovníky tvoří tým a zvou ke spolupráci rodiče.

MŠ spolupracuje s pedagogickou fakultou UP, dětskými lékaři, klinickým logopedem, PPP a SPC.

Snažíme se o dostatečně pružný denní řád, který reaguje na individuální možnosti dětí, na jejich zájem o činnosti, zaujatost a jejich potřeby. Dětem chceme umožnit potřebné zázemí, klid, bezpečnost i soukromí.

Všichni zaměstnanci školy reagují na individuální potřeby dětí a snaží se pomáhat v jejich uspokojování. Dětem se plně věnují.

Záměrem pedagogů je zatěžovat děti přiměřeně, v rámci jejich možností a umožnit dětem kdykoliv relaxovat. Do denního programu pravidelně zařazujeme zdravotně preventivní pohybové aktivity. Usilujeme, abychom děti podněcovali k vlastní aktivitě a experimentování a umožňujeme jim pracovat svým tempem (naplnění cílů Montessori).

4.8 Spolupráce s rodinou

Spolupráce s rodiči funguje na základě partnerství. Usilujeme o vzájemnou důvěru, vstřícnost, pochopení, respekt a ochotu spolupracovat. Snažíme se podporovat rodinnou výchovu a pomáhat rodičům v péči o dítě. Nabízíme rodičům poradenský servis.

Chráníme soukromí rodiny a zachováváme mlčenlivost. Domlouváme se na společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Rodiče mají možnost se podílet na dění v MŠ, účastnit se různých programů, podle svého zájmu vstupovat do dění MŠ s respektem ke specifikům pedagogiky Montessori (nemluvit na pracující dítě, kontaktovat se s ním, až se dítě o kontakt začne zajímat).

Projevili-li rodiče zájem, mají možnost spolupracovat při vytváření plánů a programu MŠ, dále mají jedinečnou možnost pozorovat dítě při práci, aniž se vzájemně ruší, což umožňuje specifické uspořádání naší MŠ.

Organizujeme společné schůzky, setkání a akce s rodiči.

Využíváme nabídek rodičů k opravám školního vybavení, dobrovolným a sponzorským aktivitám.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Záměrem pedagogického působení a filosofií naší školy je plnit odkaz pedagogiky Marie Montessori, vytvořit MŠ rodinného typu s úzkými vazbami na rodinu dítěte. Chceme umožnit dětem prožít aktivní a šťastné dětství. Vytvoříme jim pohodové a přátelské prostředí bez zbytečného spěchu, kde se budou cítit dobře, kde bude kamarádká nálada, pochopení a láska. Usilujeme o rozvoj samostatných a zdravě sebevědomých dětí cestou přirozené výchovy, kterou umožňuje aplikace pedagogiky Montessori. Budeme se držet hlavní myšlenky M. Montessori, kde učitel je prostředníkem – průvodcem pro získávání znalostí, vědomostí a dovedností a dítě je jeho partnerem. Touto cestou chceme položit základy vzdělání a chuť učit se a také vytvořit systém ve vzdělávání. Program zasahuje všechny oblasti vývoje dítěte a nabízí taková témata, která seznamují děti s realitou.

Dbáme na vytváření správných vztahů mezi dětmi i mezi dětmi a pedagogy.

Společně s dětmi tvoříme již na začátku roku pravidla soužití na základě konkrétních situací a prožitků. K tomu využíváme okamžité zpětné vazby. Myšlenka školního vzdělávacího programu (ŠVP) je pojítkem mezi všemi činnostmi s dětmi, včetně realizací školních i mimoškolních akcí.

Konkrétní zaměření naší činnosti v duchu pedagogiky Marie Montessori:

Preferujeme praktické činnosti, které:

- seznamují děti s přírodou a přírodními jevy, kladou důraz na bezprostřední kontakt s přírodou, na její pozorování a poznávání, napomáhají navazovat na poznatky; umožňují vnímat okolní svět všemi smysly (prožitky dětí - návštěvy divadla, návštěvy různých pracovišť, muzeí);
- zaměřují se na oblast ekologie (aktivně chránit přírodu, správně třídít odpad, vést děti k práci na školní zahradě, péči o květiny, ekologické aktivity; vedou ke zdravému životnímu stylu (zdravá výživa, pohyb, otužování), ke spolupráci s rodinou při vytváření a upevňování zdravých výživových a stravovacích návyků, k respektování potřeb každého dítěte, k péči o klidné a kulturní prostředí při stolování, upevňují správné návyky při stolování;
- podporují vytváření kladných vzájemných vztahů - vlídnost, ohleduplnost, vzájemná pomoc, slušnost, pěkné vztahy mezi dětmi, tzn. vlastnosti, které by si dítě mělo osvojit, aby mohlo plně přijímat všechny informace a podněty z okolního světa; umožňují dětem seberealizaci ve všech podobách, vedou ke kreativě, podporují samostatné myšlení, logickou úvahu, řešení problémových situací, vymýšlení příběhů apod.;
- ponechávají dětem dostatečný prostor k uplatnění jejich aktivity, která převažuje nad aktivitou učitelky (učitelka je partner, činnost koordinuje, příliš nezasahuje, neomezuje jejich vlastní projev);
- věnují zvýšenou pozornost celkovému řečovému projevu dítěte (denní setkávání na elipse, vyjádření pocitů, přání - vyslovit srozumitelně myšlenku), procvičování mluvidel a dechová cvičení před zpíváním a při logopedických chvílích;
- posilují sebeobslužné dovednosti a návyky a vedou děti k samostatnosti a ochotě pomoci si navzájem.

Ve vzdělávání dětí upřednostňujeme:

- právo na vlastní prostor – práce na koberečkách, v koutcích a u stolečků;
- tvořivost dětí ve všech oblastech – aktivita dětí převažuje nad řídicí činností pedagoga; nabízené činnosti pedagoga budou směřovány k zajištění prožitků dětí a tím se budou lépe kódovat informace do paměti;
- na základě principů pedagogiky Montessori vést děti k samostatnosti, k posilování vlastního sebevědomí, sebedůvěry, jejich vedení ke spolurozhodování a k sounáležitosti s celým kolektivem;
- využívání námětů ročních období, tradic a zvyků v průběhu práce s dětmi po celý rok. Jejich tematické plánování, včetně zpracování situačních momentů, reakce na zájmy, potřeby, vědomosti dětí, včetně stanovení dominantních oblastí

rozvoje osobnosti.

Metody a formy vzdělávání v MŠ s Montessori zaměřením:

- vzdělávání uskutečňujeme celodenně a využíváme pomůcek Montessori včetně rozpracovaných úkolů k jednotlivým integrovaným blokům;
- dopolední činnosti probíhají formou plánovaných tematických celků, které na sebe úzce navazují. Využíváme situačních momentů, respektujeme přání, potřeby a zájmy jedince. Usilujeme o to, aby děti dostaly nabídku činností, ve kterých se prolínají všechny vzdělávací okruhy;
- preferujeme metody a formy, které respektují specifika předškolního vzdělávání – zejména pozorování, experimentování, praktické činnosti, prožitkové učení převážně v individuální, skupinové, ale i frontální formě. Součástí vzdělávání jsou akce školní i mimoškolní, které cíleně doplňují a obohacují vzdělávací proces. Vzdělávání dětí v MŠ realizujeme podle třídního plánu, který je zpracován v blocích - dle ročních období, úkolů Montessori a v návaznosti na ŠVP.
- Základními principy metody Marie Montessori jsou:
 - **Princip věkové heterogenity** – optimální spojení tří věkových skupin. Mladší se učí od starších. Starší děti rády učí mladší a starají se o ně.
 - **Princip svobody a samostatnosti** - svoboda je základem nezávislé individuality. Je také základem pro samostatnost dítěte. Důležitá pro vývoj dítěte je svobodná volba činností a jednání.
 - **Princip vedení** - pedagog je „služebníkem lidského ducha“. Je pomocníkem, organizátorem, spolupracovníkem, podněcovatelem dětské volby a pozorovatelem.
 - **Princip pohybu** – zajišťuje postupné zdokonalování pohybů jemné i hrubé motoriky. Pohyb se využívá i k rozvoji myšlení, učení a zapamatování si.
 - **Práce s chybou** – dělat chyby je přirozené. Je to dobrá pomůcka k poznání toho, jak dalece zvládneme určité věci. Materiál je koncipován tak, aby dítě na chybu přišlo samo – tzv. kontrola chyb.
 - **Princip sociální výchovy** – v heterogenních skupinách mají děti možnost spolupracovat a komunikovat. Učí se trpělivosti a pomoci.
 - **Princip normalizace** – znamená návrat k normálu. Normalizované dítě je takové, které je psychicky zdravé a může se přiměřeně svým schopnostem rozvíjet. S tímto se pojí i sociální chování, dobrovolná disciplína a vůle.

- **Princip ticha a klidu** – děti se učí „prožívat“ ticho, které jim následně přináší stav větší radosti. V tichu se učí spojit se se svou vnitřní pravdou. Během cvičení ticha se zklidňuje nejen tělo, ale i duše. Tak může dítě nalézt rovnováhu nejen ve vnějším, ale i ve vnitřním světě.

Obvyklý denní program:

- všechny činnosti jsou přizpůsobovány okolnostem a potřebám dětí;
- děti mají prostor pro spontánní hry, individuální vzdělávací činnost pomocí pomůcek Montessori a rozpracovaných vzdělávacích úkolů;
- dodržuje se stravovací a pitný režim a pobyt venku – využíváme školní zahradu či prostory před budovou MŠ a v její blízkosti (hřiště, parky ...)
- po hlavním jídle je zařazen odpočinek, spánek pro děti, které ho vyžadují a potřebují (ostatní mají možnost klidové činnosti);
- denně jsou zařazeny řízené pohybové chvíle;
- společná práce je vždy prezentována na setkáních na elipse, kde také upevňujeme denně pravidla společného žití v MŠ.

6 Vzdělávací obsah ŠVP

6.1 Přehled integrovaných bloků

- I. Ve Sluníčku jsem já rád, každý je můj kamarád
- II. Vůně a barvy podzimu
- II. Od adventu po Tři krále
- III. Zimní království odejde s Moranou
- IV. Sluníčko, vstávej, jaro probouzej!
- V. Letem světem
- VI. Léto, budiž pochváleno

Tyto integrované bloky jsou rozpracovány do tematických bloků pro jednotlivé týdny. Ctíme tradice, zvyklosti a roční období. Cílem je, aby každé dítě, které opouští naši školu, bylo vybaveno kompetencemi a všestranně rozvinuto ve všech důležitých oblastech.

6.2 Přehled kompetencí

Dítě ukončující předškolní vzdělávání by mělo zvládnout tyto kompetence:

- A. kompetence k učení
- B. kompetence k řešení problémů
- C. kompetence komunikativní

- D. kompetence sociální a personální
- E. kompetence činnostní a občanské

A. kompetence k učení (očekávané kompetence dítěte)

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů; získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení;
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a v dění prostředí, ve kterém žije;
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo;
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům, odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých;
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

B. kompetence k řešení problémů (očekávané kompetence dítěte)

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem;
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého;
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost;
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích;
- zpřesňuje si početní představy, využívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti;
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit;
- chápe, že vyhábat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit;
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu.

C. komunikativní kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.);
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci v běžných situacích, komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou;
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní;
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím;
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.);
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

D. sociální a personální kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej;
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky;
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost;
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy;
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí;
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim;
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout;
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem;
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

E. činnostní a občanské kompetence (očekávané kompetence dítěte)

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat;
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky;
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem;
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá;
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých.

Součástí programu jsou okruhy, na které se zaměřuje vzdělávací obsah ŠVP s těmito dílčími cíli:

Poznání

- posilování prosociálního chování
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi
- rozvoj základních kulturních a společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopností žít ve společenství
- samostatně vytvořit soubory předmětů na základě vymezené vlastnosti

Řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- vyjádřit pocity, dojmy, prožitky

Estetika

- rozvíjení schopnosti vytvářet citové vztahy k okolí
- rozvíjení a kultivace mravního i estetického vnímání a prožívání
- rozvoj kulturně estetických dovedností (výtvarných, hudebních, dramatických), produktivních i receptivních
- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- grafomotorika a práce – rozvoj tvořivosti
- rozvíjení dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí a k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- rozvíjení pocitu sounáležitosti s přírodou, lidmi
- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj psychické a fyzické zdatnosti

6.3 Vzdělávací oblasti

I. Dítě a jeho tělo - oblast biologická

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

II. Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

Záměrem vzdělávání v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“:

1. Jazyk a řeč
2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie
3. Sebeпоjetí, city a vůle

III. Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

Záměrem vzdělávání v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

IV. Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní

Záměrem vzdělávání v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody.

V. Dítě a svět – oblast environmentální

Záměrem vzdělávání v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu –

a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

6.4 Rozpracování integrovaných bloků (IB)

I. VE SLUNÍČKU JSEM JÁ RÁD, KAŽDÝ JE MŮJ KAMARÁD

Charakteristika IB

Seznámit děti s pravidly soužití v kolektivu, s pravidly práce a hry, hygienickými pravidly, stanovit hranice svobodného jednání.

Vzdělávací nabídka

- Setkávání se na elipse
- Návuk modelových situací
- Vizualizace pravidel společně s dětmi
- Hry pro rozvoj prosociálního chování (např. návuk soustředění a ticha na elipse)
- Ekologické aktivity (třídění odpadu)
- Úvod do práce s Montessori materiálem z oblasti Praktického života a Smyslové výchovy - praktické ukázky

Očekávané výstupy

- Přijetí pravidel soužití a práce v Montessori prostředí
- Bezpečná orientace v prostředí MŠ
- Respektování osobního prostoru (práce na koberečkách a pracovních místech)
- Zvládnutí základních hygienických návyků
- Navazování kontaktů, interakce mezi dětmi i pedagogy

II. VŮŇ A BARVY PODZIMU

Charakteristika IB

Seznámit se s přírodními zákonitostmi podzimu, dát prostor kreativnímu vyjádření, rozvíjet kognitivní schopnosti související s tímto obdobím.

Vzdělávací nabídka

- Aktivity vyplývající z Praktického života a Smyslové výchovy za použití

- vhodných materiálů a pomůcek
- Práce s různorodým výtvarným materiálem
 - Práce s grafickými a pracovními listy
 - Činnosti s didaktickými pomůckami vhodnými pro tento projekt
 - Vycházky do okolí MŠ, pozorování přírody, sběr a využití přírodnin
 - Seznamování s podzimními svátky u nás i ve světě (výchova k vlastenectví), sv. Martin a další legendy
 - Zvládnutí postupu práce s předkládanými Montessori pomůckami – materiálem
 - Výzdoba MŠ z výtvarných výrobků a pracovních činností dětí
 - Rozvoj jemné motoriky, koordinace oko – ruka, správný úchop psacího náčiní
 - Rozpoznání atributů podzimního období, vnímání přírodních krás všemi smysly
 - Rozvoj pohybových dovedností (hrubé motoriky)

III. OD ADVENTU PO TŘI KRÁLE

Charakteristika IP

Vše směřujeme k přípravě na nejkrásnější svátky v roce včetně přípravy vánoční besídky a vánočních přání, nezanedbáváme práci s Montessori pomůckami.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori pomůckami z oblasti smyslové výchovy (senzorický materiál, grafické listy, pracovní listy), matematiky, jazyka
- Seznamujeme se s mikulášskými písněmi a básněmi a vánočními koledami
- Připravujeme program na vánoční besídku
- Vyrábíme vánoční přáníčka pro naše blízké a přátele školky
- Nezapomínáme na potřebné ve svém okolí (sbírka Maltéžské pomoci, spolupráce s fondem SIDUS)
- Seznamování s vánočními tradicemi u nás i ve světě

Očekávané výstupy

- Rozvinuté smysly, grafomotorika
- Schopnost samostatné práce
- Zdokonalení paměťových schopností a volných vlastností
- Rozvoj sociálního citění
- Vnímání atmosféry vánočních svátků, seznámení s tradicemi

IV. POHÁDKOVÁ ZIMA

Charakteristika IP

Seznámíme se s ročním obdobím zimy a vším, co k němu patří – příroda, zvyklosti, tradice, svátky, sport, oblékání. Prožijeme toto období s pohádkami (sladění s tématy).

Vzdělávací nabídka

- Seznamujeme se s přírodními krásami zimy – pozorujeme přírodu, dáme prostor kreativitě
- Povídáme si o zvířátkách v zimě, vytváříme zvířecí rodiny (pracovní listy)
- Staráme se o ptáčky, sypeme jim do krmítka
- Dodržujeme tradice a zvyklosti tohoto období – karneval, vynášení Morany
- Seznamujeme se se zimními sporty, odkud který sport pochází, užíváme si radovánek na sněhu
- Učíme se přiměřeně oblékat a chránit své tělo před prochladnutím, otužujeme se
- Seznámíme se s tradičními i moderními pohádkami

Očekávané výstupy

- Získávat nové poznatky o zvířatech, umět pojmenovat jejich mláďata, vytvářet zvířecí rodiny
- Prakticky zvládnout správný výběr oblečení a samostatné oblékání
- Umět používat výtvarný materiál
- Zvládnout pravidla bezpečnosti při sportu, pravidla fair play, umět správně pojmenovat jednotlivé zimní sporty a sportovní vybavení
- Být hrdý na krajové zvyklosti a obyčeje

V. SLUNÍČKO, VSTÁVEJ, JARO PROBOUZEJ!

Charakteristika IP

Vnímáme probouzející se jarní přírodu, seznamujeme se s jarními svátky, učíme se poznávat první jarní květiny, kreativně ztvárňujeme jarní přírodu. Posilujeme bezpečné a zodpovědné chování v dopravní výchově.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori pomůckami a materiálem ve všech obastech
- Pracujeme s grafomotorickými a pracovními listy
- Dodržujeme tradice a zvyklosti tohoto období (svátky jara – Velikonoce)
- Seznamujeme se s významem květnových státních svátků
- Učíme se písničky a básničky s jarní tematikou

- Připravujeme Zahradní slavnost ke Dni matek
- Učíme se názvy květin, vytváříme živé herbáře, vnímáme jarní přírodu při vycházkách po okolí, na školní zahradě
- Věnujeme se dopravní výchově
- Pracujeme s výtvarným materiálem

Očekávané výstupy

- Připravenost pro čtení, psaní a počítání, rozvoj paměti
- Získané nové poznatky o přírodě
- Budování vlasteneckého cítění
- Rozvoj jemné i hrubé motoriky
- Rozvoj estetického cítění
- Znalost základních pravidel v dopravní výchově

VI. LETEM SVĚTEM

Charakteristika IP

Zdokonalíme se v práci s Montessori materiálem a pomůckami, získáme znalosti o vesmíru, světadílech a jejich obyvatelích.

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori materiálem a pomůckami ve všech oblastech
- Pomocí didaktického materiálu se seznamujeme s vesmírem, světadíly a vším, co se světem souvisí
- Sledujeme společenské akce v našem městě
- Seznamujeme se s historií a památkami Olomouce
- Hrajeme si na výzkumníky – zkusíme různé pokusy, zkoumáme materiály a jejich vlastnosti

Očekávané výstupy

- Větší samostatnost a suverenita
- Získání nových poznatků o vesmíru, kontinentech a jejich obyvatelích
- Povědomí sounáležitosti se svým bydlištěm (výchova k vlastenectví)
- Poznávání přírodních zákonitostí, materiálů

VII. LÉTO, BUDIŽ POCHVÁLENO

Charakteristika IP

Užíváme si letního období s využitím všech radostí, které nám poskytuje letní zahrádka, nezapomínáme však na pravidla soužití ve Sluníčku (prázdninový režim)

Vzdělávací nabídka

- Pracujeme s Montessori materiálem a pomůckami ve všech oblastech
- Pracujeme s výtvarným materiálem a rozvíjíme fantazii, učíme se netradiční techniky
- Rozvíjíme pohybové schopnosti (využití herních prvků a osvěžování pod mlžítkem)
- Účastníme se společenského dění ve městě
- Sklízíme plody ze záhonků, dále je zpracováváme (mytí, strouhání, krájení,..)
- Pozorujeme přírodu

Očekávané výstupy

- Umí se rozhodnout pro samostatnou činnost
- Radovat se z tvůrčí činnosti
- Společné prožití léta na zahrádce

7 Evaluační systém

Jedná se o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Jde o systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých se tento proces uskutečňuje.

Sledujeme:

- naplňování cílů školního vzdělávacího programu
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- průběh vzdělávání
- kvalitu podmínek vzdělávání
- kvalitu práce pedagogů
- výsledky vzdělávání

Oblasti evaluace:

- práce a činnosti, které s dětmi provádíme

- reakce a chování dětí i celé skupiny
- individuální rozvoj, relativní posun dítěte
- životospráva
- psychosociální podmínky
- spoluúčast rodičů.

Prostředky (nástroje) evaluace:

- rozhovor
- diskuze
- pozorování
- hospitace
- rozbor dokumentace školy
- analýza dětských prací
- kontrolní činnost ředitelky školy (ŘŠ) a pedagogické porady
- dotazníky.

Zdroje informací:

- děti a jejich spontánní reakce, postoje, gesta, verbální i neverbální projevy
- postoje rodičů a další odborníci - externisté školy, zřizovatel

Časový plán – viz tab.

Plán evaluace

Oblasti evaluace	Prostředky evaluace	Časový plán	Zodpovědnost
Podmínky vzdělávání			
Věcné podmínky	Kniha závad a podnětů k práci	Průběžně	ŘŠ
Životospráva	Kontrola jídelníčku	Průběžně	Všichni pracovníci
Spoluúčast rodičů	Zájem rodičů o dění v MŠ	Průběžně	Všichni pracovníci
Průběh vzdělávání			
Záznam o dětech	Průběžné záznamy (dle IVP)	Dle potřeby	Pedagogické pracovnice
	Evidence seznámení Montessori úkoly a jejich zvládnutí	Průběžně	Pedagogické pracovnice
Evaluace IB	Hodnocení jednotlivých týdenních bloků (týdenní záznamy)	Na konci týdne	Zodpovědný pedagog, který IB sestavil
Řečové dovednosti dětí	Diagnostika logopedem	Průběh září	Externista - logoped
Výsledky vzdělávání			
Výsledky vzdělávání všech dětí	IVP - úroveň dosažených kompetencí	2x ročně	Třídní učitelka
Výsledky vzdělávání předškolních dětí	Testy školní zralosti	Do konce února	Pedagogické pracovnice
	Zkouška laterality	Do konce února	Pedagogické pracovnice

Poznámky:

ŘŠ = ředitelka školy

IVP = individuální vzdělávací plán

IB = integrovaný blok